

Ötszáz év Mohács emlékezetében - tudományos párbeszéd a történeti emlékezet alakulásáról

2026/04/02

2026. március 19-én a PPKE Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Karának Sophianum épületében rendezték meg a „Hősvértől pirosult gyásztér, sóhajtva köszöntlek” - Mohács emlékezete című konferenciát.

[1]

2026. március 19-én, csütörtökön a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Karának Sophianum épületében, a Sík Sándor-teremben rendezték meg a **„Hősvértől pirosult gyásztér, sóhajtva köszöntlek” - Mohács emlékezete című konferenciát** [2], amely a mohácsi csata 500. évfordulója alkalmából a történeti emlékezet alakulását és a Mohács körüli viták több évszázados hagyományát vizsgálta.

A tanácskozást a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Karán

működő „Felekezet és identitás fogalmai és kérdései a kollektív szimbólumok tükrében az oszmán-keresztény határrégióban a 15-19. században” elnevezésű kutatócsoport szervezte. A kutatócsoport kezdetektől kiemelt témájának tekinti a magyar történelem egyik sorsfordító eseményét, az 1526-os mohácsi csatát, amelynek fél évezredes évfordulója alkalmat adott arra, hogy a résztvevők átfogó historiográfiai és emlékezetpolitikai megközelítésben vizsgálják a csata értelmezéseinek változását a kortárs beszámolóktól, a huszadik századi vitáig és napjainkig.

A konferencia célja az volt, hogy számba vegye az elmúlt ötszáz év Mohács-vitáit, és teret adjon a jelenleg is aktív hazai tudományos közösség eltérő álláspontjainak. A szervezők nem lezární kívánták a régóta zajló, ma is újabb szakaszába lépő Mohács-vitát, hanem párbeszédé formálni azt, különös tekintettel a politikai indíttatású történelemtanárakra, valamint a különböző módszertanok és forrástípusok alapján született eltérő következtetésekre.

Az OSZK munkatársai és kutatói több előadással is hozzájárultak a tudományos diskurzushoz. **Prof. dr. Kasza Péter**, a Szegedi Tudományegyetem Klasszika-Filológiai és Neolatin Tanszékének, valamint az OSZK-SZTE Kulcsár Péter Historiográfiai Kutatócsoportjának képviselőjeként „Brodarics István, avagy egy vita kezdete” című előadásában azt vizsgálta, milyen szerepet játszott Brodarics István a mohácsi csata korai értelmezésében. Rámutatott, hogy a csatában személyesen részt vevő, azt túlélő, majd néhány éven belül beszámolót készítő szerző „Historia verissima” című műve nemcsak a csata egyik legfontosabb forrása, hanem egyben a már közvetlenül az eseményeket követően kibontakozó, máig tartó Mohács-vita egyik első dokumentuma is. Előadásában kitért arra is, hogy Brodarics nem tekinthető pártatlan krónikásnak, így szövegének értelmezésekor a mögöttes szándékok és a historiográfiai kontextus feltárása elengedhetetlen.

Dr. Szebelédi Zsolt, az OSZK Régi Nyomtatványok Tárának munkatársa „Megállások és újraindulások: egy XVI. századi emlékirat kutatástörténete egy új szövegkiadás küszöbén” című előadásában Szerémi György latin nyelvű emlékiratának („Epistola de perdicione regni Hungarorum”) kutatástörténetét tekintette át. Felidézte, hogy Gévay Antal 1840-ben a bécsi Hofbibliothekben fedezte fel a művet, amelyből kezdetben csupán két rövidebb részletet közölt, köztük II. Lajos király mohács utáni, feltételezett meggyilkolásának történetét. A teljes szöveg közreadására 1857-ben került sor, amikor Wenzel Gusztáv a „Monumenta Hungariae Historica” első kötetében publikálta az emlékiratot. Szebelédi előadásában bemutatta a mű feldolgozásának hullámzó történetét, valamint ismertette a készülő új kritikai szövegkiadás aktuális állását és a további kutatási lehetőségeket.

Habil. Dr. Kovács Eszter, a PPKE BTK és az OSZK kutatója „A mohácsi csata értelmezése a cseh barokk historiográfiában” című előadásában a cseh történetírás nézőpontját elemezte. Rámutatott, hogy a fehérhegyi csatát követően kiadott Megújított Tartományi Rendtartás milyen súlyos következményekkel járt, és ebben a helyzetben a katolikus és a protestáns történetírók arra kényszerültek, hogy a jelen mellett a múltat is átértékeljék. A mohácsi csata értelmezése ebben a közegben a cseh nép hűségét és hősiességét hangsúlyozta a kereszténység védelmében. Az előadás bemutatta Bohuslav Balbín és Jan Tomáš Pešina munkáit is: előbbi Václav Hájek z Libočan krónikája alapján tömören ismertette az eseményeket, és úgy vélte, hogy a csehek már eddig is jelentős áldozatokat hoztak Magyarországért, míg utóbbi műveiben – az „Ucalegon Germaniae...” és a „Mars Moravicus” című írásokban – a cseh szerepvállalás további erősítésére buzdított az oszmánok elleni küzdelemben.

[4]

Farkas Gábor Farkas, az OSZK munkatársa „Csele patak csele. Egy összeesküvés-elmélet genezise és evolúciója (1526–2026)” című előadásában egy sajátos értelmezési hagyomány

kialakulását és alakulását vizsgálta, bemutatva, miként formálódott és élt tovább egy összeesküvés-elmélet a mohácsi csata kapcsán az elmúlt évszázadok során.

A konferencia a historiográfiai elemzések és a különböző értelmezési keretek ütköztetésén keresztül járult hozzá a mohácsi csata emlékezetének árnyaltabb megértéséhez, és megerősítette azt a szándékot, hogy a több évszázada zajló szakmai vita a jövőben is nyitott, érveken alapuló párbeszédként folytatódjon. Az elhangzott előadások szerkesztett változata még ebben az évben kötetben is megjelenik.

2026/04/07 - 15:25

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/otszaz-ev-mohacs-emlekezeteben-tudomanyos-parbeszed-torteneti-emlekezet-alakulasarol_260319

Hivatkozások:

- [1] https://oszk.hu/sites/default/files/Mohacs-emlekezete_konferencia_PPKE_260319_02.jpg
- [2] https://btk.ppke.hu/storage/tinymce/uploads/Program_rezumekek_vegl.pdf?u=1fLpC
- [3] https://oszk.hu/sites/default/files/Mohacs-emlekezete_konferencia_PPKE_260319_01.jpg
- [4] https://oszk.hu/sites/default/files/Mohacs-emlekezete_konferencia_PPKE_260319_03.jpg
- [5] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>
- [6] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon>